

ÚJ KELET

ESZAK-POLITIKAI-NAPILAP

Washingtonról Genuáig

— Külpolitikai figyelő —

Ketten ülnek az európai politika sakkasztalánál: Anglia és Franciaország. Anglia világos figurákkal játszik, Franciaország sötétekkel. Anglia kevés gyalogossal, Franciaország sokkal. Európa izgatottan kibicel, ki nyeri meg a játszmát. A világos vagy a sötét. A világos világosságot jelent, ha nem is teljes napvilágot, legalább derengést. A sötét éjszakát jelent a derengés leghalványabb csikja nélkül. A francia reakció és az angol felvilágodottság ma nem egymással viaskodik, Európa bérére megy a játék s érthető, ha a kibic izgatott. Figyeljétek csak, mit követel a sötét a világostól. Hogy szaporítsa a gyalogosait. Kevésbé szimbolikus szóval: a hadseregét. Anglia és Franciaország most köti meg a katonai szövetséget, a szűkebb antantot Németország ellen. Lloyd George védelmi antantot akar, ezzel szemben Poincaré ugyancsak védelmit, de olyanformán, hogy a defenzív offenzív legyen. Hogy Németország szüntelenül remegjen s eszébe ne merjen jutni a megtorlás. Az offenzív szellem megköveteli a nagyobb hadsereget s Poincaré nemcsak az offenzív szellemet követeli Angliától, de a nagyobb hadsereget is. Mit tesz Anglia? Kivédi az egészet egy bástyalépéssel: több katonát nem! Nem Lloyd George maga utasította vissza ezt a reakciós kérést, hanem az angol minisztertanács. Ezzel e pillanatban az egész angol-francia katonai egyezség felborult. Ha Franciaország nagyon akarja, új színekkel kell kezdenie a játékot.

*

És ez nagyon tanácsos lesz. Nemcsak Franciaország és Németország szempontjából, de mert az asztal körül visszafojtott izgalommal áll az európai népek lelkiismerete. Az angol erő nyugalommal veri vissza a sötét kísérletet, de mit csinál például Lengyelország, ha Poincaré felszólítja, hogy szaporítsa a hadseregét? Parancsnak veszi és szaporít. És még lejjebb züllesztí gazdaságát, még tönkrébbromyolja papírpénzét, még messzibbre állítja a jólét idejét, amit minden lengyel oly áhitva áhit. Nos a példa ragad, ha Lengyelország jobban fegyverkezik, ugyanezt teszi Oroszország, Csehszlovákia, talán Románia is. És talán végül Anglia is, mert Anglia se maradhat mögötte a fegyverkező Európának. Nos és Amerika? Amerika nemhiába angolszász, ugyanolyan józan ma már mint Anglia s miután egy háborúval nagy nyeresége s mégnagyobb vesztesége volt, nem óhajt megegy ilyen

kockázatos üzletet. És különösen nem háborút a békében. Ezért erőltette a leszerelési konferenciát, mert nemcsak a harc drága mulatság ma, de a harciaság is. Amerika nem akar több katonát látni. Sőt! Ragaszkodik hozzá, hogy a washingtoni leszerelési értekezlet határozatait hajtsák végre. Amíg ez meg nem történt, tüntetést rendez, nem flottatüntetést, de távollétit: nem megy el Genuába, akárhogy is invitálják. Ez a csökönység nyilván hasznára lesz Európának.

*

Washingtonról Genuáig az ut Párison át vezet. Ama bizonyos határozatok végre mégis csak végrehajtnak Európában is, mert Európa is így akarja. Páris még ragaszkodik a nagyobb hadsereghez, a több tengeralattjáróhoz s a tömöttebb municióraktárhoz, de végre ő is kénytelen lesz engedni a külső nyomásnak és megszüntetni a tékozló életmódot. És még egyet. Kénytelen lesz belátni, hogy Németország is ország, noha Versaillesben már úgy látszott, hogy lecsuszott a mappáról s a német nép beleszalad a tengerbe. Németországot is talpra kell állítani — mondja Amerika, amíg erre nem gondolkod-

moian, hiábavaló minden konferenciázás. Hardingnak keserű a szája Washington miatt, ami nem sikerült és keserűvé akarja tenni Lloyd Georgenak is. Hogy Genua se sikerüljön.

*

Ugylátszik eredménytelenül. Genua gondolata már eddig is sokat végzett. Ha Oroszország meghívása az elismeréssel azonos, a jelenléte még sokkal súlyosabb problémákat fog elintézni, a szenvedő és éhező Európa szétszaggatott területeinek az összehozását. És Németország talpraállítását is. És nyugat-kelet kibékülését — talán a büszke valuták is kibékülnek egy kicsit Genuában. Csicserin ma táviratilag figyelmezteti Bonomit, hogy elfelejtett meghívót küldeni Kemaléknak Angorába. Egy kis etiketthiba, amit korrigálni kell. Nem azért, mert Kemal meg talál sértődni, ha nem hívják meg, de mert a békegondolat komolyságán esik sérelem, ha bármilyen hátsó okokból bárkit is „kifelejtnek”. Genuában minden problémának ott kell lennie és minden népnek, amely e problémáktól viselős, tehát a törököknek is. És nehogy megtaláljanak feledkezni az örményekről és Palesztina ősu népéről, a zsidókról.

Amerika visszautasította a genuai meghívást

Németország katonai szövetséget kötött Oroszországgal (?)
— A német kormány memoranduma a jóvátételi bizottsághoz

A német kormány ma átadta mandátumát a jóvátételi bizottságnak. Konkrét javaslatokat tesz a jóvátételi összeg kifizetésére, illetve államháztartásának rendezésére. A memorandum három cikkelyt tartalmaz.

Az első cikkely azzal foglalkozik, miként lehetne rendezni a német háztartást és a bankjegyforgalmat. A másodikban a jóvátételi összeg évi részleteit sorolja fel, a harmadikban pedig a jóvátételi bizottság által kívánt konkrét javaslatokat teszi meg a német kormány.

A német kormány hangsúlyozza a memorandumban, hogy minden igyekezete az államháztartás egyensúlyának helyreállítása. E célból az állami bevételeket a legmagasabbra emeli és a kiadásokat meg a legkisebbre redukálja. Az 1922 évi költségvetés 103,2 milliárd bevétellel szemben csak 86,7 milliárd kiadást tartalmaz úgy, hogy a jóvátételi összeg törlesztésére tízenhét és fél milliárd maradvány marad. Azonkívül az államadóságokat belső kölcsön és ettől függetlenül kényszerkölcsön útján kívánja rendezni. A Birodalmi Bank autonómiát kap és a kormánytól függetlenül fog működni. Végül konkrét javaslatokat tesz a német kormány a jóvátételi összeg 1922 évi esedékes részleteinek fizetésére. A német kormány a részleteket havi egyenlő részletben óhajtja fizetni. Az elpusztított területek felépítését nemzetközi kölcsön útján ajánlja felépíteni.

Az átnyújtott memorandumban a német kormány javaslatot tesz, hogy a háboru előtti

adóságok rendezését egy külön egyezményben tárgyalják.

Honnan veszi a német kormány a súlyos milliókat, amikről itt beszél? Az új adókból.

Az adókérdés a teljesítési politika kabinétnak, a Wirth-kormánynak egzisztenciális kérdése. Az új adórendszer megalkotása azonban éppen a német birodalomban igen nehéz. A kormány hatalma megiehetősen eltörpül az ipar bizonyos csoportjaival, trösztjei ellen. A Stinnes által vezetett trösztökkel szemben már a franciák hangoztatták azt a vádat, hogy teljesen kibujtak a birodalom anyagi terhei alól. Az angol adószakértők pedig kimutatták, hogy hasonló erősségű német vállalatok kevésbé vannak megadóztatva, mint az angol gazdaságban levő egyenértékűek. Stinnesék szabatoílják a kormány adópolitikáját. Politikai pártjaik, a Deutschnationale Partei és a Deutsche Volkspartei a legelkeseredettebb ellenzékei Wirth kancellár adóterheinek.

A többségi szociáldemokraták azt követelték, hogy az állam következetesen adóztasson meg minden aranyértéket. Tehát a földet, az ipar gépeit, a valutákat, stb. Ez a proposíció megbukott a jobboldal ellenállásán. A szociáldemokrácia ezután egy új vagyonleadás tervével állott elő, melyhez annyira ragaszkodik, hogy a kormány támogatását teszi függővé ennek megvalósításától. A kormány tehát azon erőlködik, hogy az új vagyonleadás tervével barátoktassa meg a birodalmi gyűlés többségét. A jobboldali pártok ezzel szemben az új adó megtagadását jó eszköznek találják az egész Wirth-féle jóvátételi politika kereszt-

tezésére. Wirth elkeseredetten bírkózik a trösztökkel. A küzdelem tombolása mögött azonban egyre határozottabban rajzolódik ki egy új parlamenti krízis fenyegető körvonala. A „Le Temps” Wirth beszédét kommentálva, konstatálja, hogy a

Wirth-kormány parlamenti szempontból sikert ért el. Remény van rá, hogy a német baloldali pártoknak sikerüljön fog konszolidálniuk a köz társaságot.

Politikai körök szerint az amerikai kormány mielőtt határozna, részt vesz-e a génuai konferencián, garanciákat kér a leszerelési konferencián hozott határozatok végrehajtására. Ugyanis

az amerikai kormány elhatározta, hogy mindaddig, amíg a leszerelési konferencián hozott határozatokat az antantállamok nem hajlják végre, nem járul hozzá Európa gazdasági kérdéseinek rendezéséhez.

Azonkívül kívánja, hogy Németország jóvátételei kötelezettségeit — tehetségéhez képes viszonyítva — rendezzék. A „Le Temps” vezércikkben foglalkozik Amerika magatartásával és azt írja, hogy Franciaország hozzájárulna a génuai konferencia elhalasztásához, mert reméli, hogy Amerika belátja, hogy Európát gazdaságilag helyreállítani az ő érdeke is és később mégis résztvenne. Ujabb lapjelentések szerint az amerikai kormány elkészült válaszjegyzékével a génuai konferenciára szóló meghívásra vonatkozólag. A „Herald” szerint az amerikai kormány kijelenté, nincs abban a helyzetben, hogy a konferencián résztvegyen. A lap szerint Harding felhívást fog intézni a konferenciához, lássa be végre, hogy a világ gazdasági helyzetének szanálására irányuló akció nem járhat eredménnyel, amíg Németországot gazdaságilag talpra nem állítják.

A „Petit Parisien” londoni jelentés alapján közli, hogy

az angol minisztertanács visszautasította Poincaré javaslatát a francia-angol katonai egyezményre vonatkozólag, mert az az angol hadsereg létszámának emelését tette volna szükségessé.

A Reuter-ügynökség jelenti: Lord Curzon kedden Párisba utazik a külügyminiszterek február elsején kezdődő konferenciájára. A konferencia tudvalevőleg a keleti kérdéssel fog foglalkozni, valószínű azonban, hogy Curzon folytatni fogja azokat a tárgyalásokat is, amelyeket Londonban kezdett a francia

nagykövettel a francia-angol egyezmény ügyében.

Benes cseh külügyminiszter február 8-án Párisba érkezik. Hír szerint Benes tovább utazik Londonba, hogy a génuai konferencia programjáról tanácskozzék. Csicserin az olasz kormányhoz intézett táviratában kérte az a görög kormány meghívását a génuai konferenciára.

Ami az oroszokat illeti, jellemző az a levél, melyet a „Pravda”, a szovjetkormány felhivatalosa szerint egy vörös katona írt. A levél így hangzik: „Leninnek a nemzetközi konferenciára való meghívása kétségkívül jele annak, hogy presztízusunk növekvőben van, de biztosíthatjuk-e a diplomatánk, a mi szeretett Illicünk (Lenin) életét és egészségét. E diplomaták állandó összeköttetésben állanak azon Oroszországból kiűzött emigránsokkal, akik mindig együttműködnek ellenségeinkkel. Nem, ezek nem garantálhatják biztonságunkat. Ezért, elvtársak, védjétek meg a mi öregünket és ne engedjétek Genuába.”

Párisi lapjelentések szerint a német kormány tárgyalásokat folytat Oroszországgal katonai konvenció létrehozására vonatkozólag. Berlini körök a hírt, amely nem először jelentkezik a párisi sajtóban, a leghatározottabban cáfolják.

Mi van a zsidók polgárjogával

Hogyan hajlják végre a békeszerződést

Az Új Kelet tudósítójától

A „Steagul” cikke, amelyben Marghilo manék közli, hogy a Bratianu-kormány nem szándékszik az új alkotmányba a zsidók egyenjogúsítását felvenni, a fővárosi sajtóban élénk visszhangot keltett. A „Dimineata” a „Steagul” cikkéhez a következő megjegyzést fűzi:

„Nem tudjuk, hogy laptársunk milyen bizonyítékokra támaszkodik, de bizonyi é-kokkal mi is szolgálhatunk. Az új alkotmánytervezet, melyet a liberálisok legutolsó kongresszusukon elfogadtak, a zsidókérdés megoldásáról nem emlékezik meg. Sőt mi több: a kormány különböző manifesztumai és a miniszterek nyilatkozatai, amelyek eddig megjelentek, sem akarnak tudni a zsidókérdés megoldásáról.

Lényegében a zsidókérdés semilyen összefüggésben nincsen az alkotmánnyal. A tévedés évtizedekkel ezelőtt történt. A régi alkotmány az „idegeneket” zárta ki az állampolgári jogokból és nem hiányzott más,

mint hivatalos kormánymagyarázat, amely megállapította volna, hogy a benszülött zsidók nem tartoznak az idegenek közé. De ez nem történt meg soha és ezért szükséges, hogy ezt a tévedést ma az új alkotmányban tegye jóvá a kormány. Az új alkotmánynak, amely a saintgermaini békeszerződés hetedik paragrafusát kétségkívül változatlanul fogja megtartani, világosan meg kell mondania, hogy a Romániában született zsidók nem idegenek és így a román állampolgárok minden polgárjoga megilleti őket. Félreértések elkerülése végett a kormány nagyon helyesen tenné, ha egyelőre kommunikében írná pontosan körül álláspontját a zsidókérdésben. Szükséges ez annál is inkább, mert a liberálisok vidéki sajtója Erdélyben ép úgy, mint Bukovinában és Beszarábiában a leghevesebb antiszemizmust hirdeti, Dinu Bratianu ur is, a Bratianuk közül a harmadik, vidéki kortesbeszédeiben szintén ezt teszi.

A zsidókérdés — fejezi be cikkét a „Dimineata” — már túl sok kárt okozott az országnak, ideje, hogy végezzünk vele.

A „Mantuirea”, az örómániai nemzeti zsidóság napilapja, a „benszülött zsidók szövetségének” felhívását közli. A felhívás utal a saintgermaini békeszerződés 7. szakaszára, amely a következőképpen szól:

Románia kötelezettséget vállal, hogy minden formalitás nélkül teljes jogu román állampolgároknak ismeri el a Románia egész területén lakó zsidókat, akik semilyen más állam köteleikébe nem tartoznak.

A saintgermaini békeszerződést, a román parlament 1920 augusztus 30-án ratifikálta és a vonatkozó törvényt a „Manitorul Oficial” 1920 szeptember 26-iki száma az 5052. oldalon nyilvánosságra is hozta. A szövetség felhívja tehát a zsidókat, hogy erre való hivatkozással az illetékes bíróságoktól írásban kérjék jogaik elismerését és az elővetkező választásokon a választói névjegyzékbe való felvételüket.

Jugoszlávia hozzájárul Károly apanázsához

Belgrád, január 28. (Riti-Rador.) A kormány elhatározta, hogy elfogadja a szövetségesek javaslatait és hozzájárul Károly exkirály ellátásának költségeihez, hogy ezáltal jogot nyerjen Károlyék ellenőrzéséhez.

Megvizsgálják a burgenlandi visszaéléseket

Bécs, január 28. (Riti-Rador.) A nemzetgyűlés tegnapi ülésén a nagynemzetek nevében dr. Schnarff indítványt terjesztett be, hogy a közigazgatási visszaélések megvizsgálására 10 tagu parlamenti bizottságot küldjenek Burgenlandba.

És egy napon megébredt Simeon

Irta: Frischmann Dezső

I.

Simeon szüz testéből forró szökőkutakban már kibugyant a vér, de csak megint rászólt a szolgájára:

— Üssél Jonáthán! Üssél!...

Jonáthán kezében megemelkedett a szegeskorbács és nagyot cserdülve beléharapott Simeon ifju testébe.

— Még! Még! — nyögött fel Simeon.

— Kezd elülről Jonáthán! En most is csak rá gondolok... A két szemére gondolok most Jonáthán...

És Jonáthán, a vén cselédszolga, muszájból elülről kezdte a rettenetes számlálást: egy!... kettő!... három!... de Simeon szilaj vére nem csitult és bűnöző szavak vérezték el a száján.

— A két szemére gondolok Jonáthán...

Smaragd zöld tavacszkák: a két szeme, halált hozó babonák hinárlanak a mélyén. Gonosz mérgezett töröcskék: a két szeme. Jaj! én félek tőlük... Kegyetlen két szemére gondolok Jonáthán...

A famulus tovább számolt:... huszonöt!... huszonhat!... huszonhét!... és a korbács sok éhes nyelve nyaldosta, harapdálta Simeon lázadó testét.

— Most az ajakára gondolok... Az ajaka: gögös kapu, titkok csukott vára. Megrepedt biborkagyló az ajaka, még nedvesen és ragyogón gyöngyfogacsokkák líhegnek ki rajta. Félek az ajakától... Osszehirapdált, vértelen ajakára gondolok Jonáthán...

... harmincegy!... harminckettő!... harminchárom!... olvasta megriadtan a szent harminckilencet Jonáthán és édes megremegett már maga testén érezte az adott ütések fájdalmas gyönyörűségét.

— Most az arcára gondolok... Arca líliomnak fehér szirma, rózsák arany-havától zománcozva. Eszrog-fa illatos, hibátlan gyümölcse az arca. Félek az arcától... Királyi arcára gondolok most Jonáthán...

A szolgára is ráfutott a forró önkívület. A kezében még suhogott a korbács, de verejtékeve és líhegőn már őt is elsodorta valami édes szédület és ifju urának helyébe vágva, elkínözva rebegte ő is: az arcára!... az arcára!...

— Most a hajára gondolok... A haja aranykaszal, tündöklő máglya a haja... Félek a hajától... Gyújtogató hajára gondolok Jonáthán...

A szolga felgyulva és remegőn utána rebegte: a hajára!... a hajára!...

Most kigyózó alakjára gondolok... Alakja karcsu és erős mint leselkedő párdúc teste. És mint ifju cédrus olyan hajlékony az

ő alakja. Félek az alakjától... Párducos testére gondolok most Jonáthán...

Jonáthán vén cselédet már elkapta a lázas ájulattól. Eszméletlenül és elborulva, remegő ködön át már ő is látta a megvagyott Asszonyt és emelkedő kezéből elhullajtva az ostort jajgatva verte a mellét:

Párducos testét én is szeretném látni!... a testét!... a testét!...

Simeon rut legényke volt és csak tizennyolc éves. Ragyás arcában két fekete szem villogott, merész orr parancsolt és dagadt ajkak nyíltak meg a yágyban, de keményen össze is tudta őket harapni, mikor akarni akart.

És tudott akarni szép, merész megálmódásokat Simeon szent legényke, ki soha nem volt gyermek. Régi, fakult könyvek voltak a játszópajtásai: furcsa betűk, a hintalovacska, hajócskának a lelkét küldte el messze ködlő multba és álomsárcányokat eregetett a magosságba.

Most az Asszonyt akarta parancsoló-vágygal. És hiába kintotta el magát harminckilenc szent ütésekkel és hiába menekült riadtan a Halál setét gondolatához, csak akarta és akarta. És felvérzett testével hiába merült alá bűnmegtisztító vízbe és hiába kiáltogattott szent szavakat, hogy Lílith, Asmodáj és hét gonoszok elszálljanak belőle, csak akarta és akarta és nem tudta nem akarni.

A pártok megejtették a hivatalos jelöléseket

A parasztpárt Kolozsváron — A nemzeti párt és a liberálisok jelöltjei — Bratianu tárgyal a Magyar Szövetséggel

Az Uj Kelet tudósítójától.

Az ellenzéki pártok és a kormány megejtette a hivatalos jelöléseket. A választási küzdelem sulypontja Erdélyre tevődött át, ahol a pártok soha nem tapasztalt hevességgel indulnak az urnák felé. Egyezséget nem tudtak kötni, a pártok féltékenyek egymásra és önként egyetlen mandátumról sem hajlandók lemondani.

A parasztpárt és a román nemzeti párt megegyezéséről szóló hír korainak bizonyult. A két párt folytat ugyan tárgyalásokat, de eddig minden pozitív eredmény nélkül.

A parasztpárt viszonya a nemzeti párttal

Vasárnap délután két órákor a parasztpárt erdélyi szervezeteinek kiküldöttéi Kolozsváron értekezletet tartottak Bogdan Dsica egyetemi tanár lakásán.

A bukaresti központ képviselőiben megjelent Mihalache volt földművelésügyi miniszter és Junian volt képviselő. Az erdélyi szervezetek részéről a párt összes volt képviselői és szenátor tagjai jelen voltak.

A konferencia teljesen bizalmas lefolyású volt. Annyit sikerült megtudnunk, hogy Mihalache expozé tartott a belpolitikai helyzetről és a választási kilátásokról. Kifejtette, hogy a közvélemény azt hiszi, hogy a parasztpárt az erdélyi nemzeti párttal választási paktumot kötött, pedig erre még nem került sor. Az értekezleten egyébként nagy elégedetlenség nyilvánult meg az erdélyi nemzeti párttal szemben, amely túlságosan arisztokratikusan bánik a parasztpárttal s nem akar együtt tárgyalni a mandátumok felosztására vonatkozólag, csak egyszerűen diktálni akar. Csak arra hajlandó, hogy egyes kerületekben ne állítson a parasztpártnak ellenjelöltet. A parasztpárt véleménye az, hogy a nemzeti párt alábecsült a párt erejét és vidéki szervezeteinek kiépítettségét. Ha a nemzeti párt nem fog egyenlő féltékeny tárgyalni a párttal, úgy az nem fog együttesen küzdeni, hanem a saját útjain fog haladni.

A nemzeti párt jelöltjei

A román nemzeti párt választási bizottsága tegnap folytatta a jelöltek összeállítására vonatkozó tárgyalásokat. Mivel több vidéki kerületből még nem érkeztek be az ottani szervezetek jelentései és ajánlásai, egyelőre csak a következő jelöléseket ejtették meg:

És amikor szent fürdők és harminckilenc ütések már mind hiába voltak, csak ott hagyta vén cselédjét és nyitott könyveit Simeon és már halálos vágyban elindult az Asszony után...

III.

Virágos kertjében vérző pipacsok és álomkék nefelejcskek között ült az Asszony és mikor Simeon esetlenül áldozatra hozta magát, kegyetlen két szemé diadalmasan felragyogott:

— Vártalak! Tudtam, hogy el fogsz jönni...

És Simeon szédülten megállott előtte. Rutarca szerelmes fintorba torzult és lihegő szaladt fel belőle a szó:

— Szeretlek!...

— Tudom — kacagott gonoszán az Asszony.

— Ugye Te is szeretsz — gyujtogatta envérét Simeon. — Ugye Te is szeretsz engem?...

— Az Asszony ajaka: gögös virág, csukva maradt, de két zöld szemé ígért, hazudott.

— Szeretlek! Szeretlek! Szeretlek!...

— De mond szóval is — rimánkodott a fiu — mondjad így: Szeretlek!...

— Az Asszony hideg tenyerébe szorította a fiu lázas kezét, ajaka érett gyümölcsként elégedetten meghasadt, két zöld szemé babonákat ontott — és hallgatott.

— Szent könyveimet mind elhagytam

Gyulafehérvár, Maniu Gyula. Nagysomkut, Vajda Sándor. Brassó, Popovics Mihály. Goldis László nem Máriaradnán, hanem Pécskán lép fel. Arad, Miciea Szever. Torda, Moldován Valér. Toplica, Voicu Nitescu. Szászváros, Viad Aurél. Temesvár, Domasneanu tábornok, ugyanő Karánsebesen. Lugos, Cajuš Bređiceanu, a Take-kormány erdélyi minisztere. Buziás, Bocu Szever. Faczet, Mocsonyi János (András öccse). Oravica, Braniste Valér. Szászabánya, Vajda Sándor. Nagyszentmiklós, Chiroiu Vasilie. Resica, Molin Romulus.

A kormány hivatalos jelöltjei

A belügyminisztériumban tegnap miniszteri értekezlet volt, melyen megejtették a hivatalos jelöléseket. A hivatalos jelölésnél — politikai körök szerint — mellőzték a párt régi híveit és ez állítólag annyira elkésztette egyeseket, hogy ki akarnak lépni a pártból. Lapjelentések szerint az elégedetlenek memorandum fogják serelemük orvoslását kérni Bratianu miniszterelnöktől.

A liberális párt a Bánátban azokat a görög keleti espereseket akarja jelölni, akik az erdélyi nemzeti pártból léptek ki. Így Lugoson Popovics Györgyöt (volt magyar képviselő), Karánsebesen Cornea Kornéit, Orsován Popa esperest, Boksabányán Gáspár és Buziáson Săbu espereseket fogják jelölni. Buziáson Cosma Aurél kisebbségi államtitkár léptetik fel Sever Bocu ellen. Cosma ezenkívül Temesvárt is fellép. Bratianu Vintila pénzügyminisztert Lugoson, Dinu Bratianu, a miniszternök másik öccse Szászabányán lép fel.

Constantinescu javadalmi miniszter Kolozsvárra utazott. Liberális körökben azt hiszik, hogy a miniszter tárgyalni fog a nemzeti párt vezérével is, lehetséges-e közeledést létrehozni a liberálisok és nemzeti párt között. Lapjelentések szerint Bratianu miniszterelnök manifesztumot intéz az erdélyi néphez, amelyben megindokolja a nemzeti pártal tanúsított magatartását. A manifesztumban megemlíti, hogy a nemzeti párt a Banca Agrara számára bankjegykibocsátási kiváltságot kért, de ő ezt nem akarta és emiatt szakadtak meg a tárgyalások.

A Magyar Szövetség tárgyal Bratianuval

Bukarestből azt a nagyfontosságú hírt közlik, hogy Ugron István a Magyar Szövetség megbízásából tegnap tárgyal Bratianu miniszterelnökkel a választások ügyében.

Érted és elhoztam neked szűz álmaimat és dalos magamat: miért nem mondd, hogy szeretsz?

— Szenvedsz? — szólalt meg kígyúval az Asszony. — Akarom, hogy szenvedj!...

Simeon vergődve elnyult a fűben. Az Asszony apró lábacskaival rálépett a mellére és boldogan, diadalmasan kacagott.

IV.

És egy napon megébredt Simeon...

És látta, hogy színes hazugság az Asszony!

Két szemé, kifeszített háló és fogacskái: sok apró mérgezett tör...

Es ijesztő üresség a melle, nem dobog benne fájó, emberi szív...

És ismét elfogta a gyötrelmes vágy a könyvei után, kiket hűtlenül elhagyott.

Ekkor gyorsan talpraugrott Simeon, gerincét kiegyenesítette, hátat fordított az Asszonynak, elment és nem nézett vissza.

Szent könyvei még nyitva voltak — ahogy elhagyta őket. Halálos szerelemben rohant hozzájuk, két bűnös szemé szomjasan tapadt a könyvre, de riadtan és értelmetlenül állott meg: a szent betűk idegenül, halottan néztek vissza rá — már nem ismerte fel, már nem ismerte őket...

A bukovinai zsidók és a választások

Az Uj Kelet tudósítójától.

A parlament feloszlása és a liberálisok hatalomrajutása komoly problémák megoldására szorítja Románia zsidóságát. Erdély zsidósága még nem precizizotta állásfoglalását, de számolnia kell a szituációval és egészen bizonyos, hogy helyzete épen olyan súlyos, mint akár a bukovinai zsidóságé, amelynek felfogását a következőkben ismerteteli a zsidó nemzeti párt csernovici orgánuma.

A liberális párt manifesztuma többek között ezt mondja: „Nagyrománia minden állampolgárának, fajra, nyelvre és vallásra való tekintet nélkül, biztosítani fogjuk mindama kulturális és vallási jogokat, amelyek megilletik őket.” Ez a kijelentés arra vall, hogy tervbe vették a kisebbségi kérdés szabályozását, ami önmagában örvendetes. Kétségtelen azonban, hogy az 1920 szeptember 25-én alkotott alaptörvény legyöntésére gondolnak és már aggasztó. A manifesztum állampolgárokat említi meg, nem kisebbségeket. A minoritás szónok ebben az óvatos elkerülésében az egységes nemzeti állam tendenciája jutott erőteljes kifejezéshez. A manifesztum az állampolgárok kulturális és vallási jogainak biztosításáról beszél, amde a nemzetiségnek az állammal szemben támasztott igényei merülnek ki a kulturális és konfesszionális jogok elismerésében. E jogokon kívül vannak tisztára nemzeti követelése is a kisebbségnek, elsősorban az, hogy a törvényhozó testületekben, az állam adminisztrációjában és a községekben megfelelő képviselő legyen. Erről azonban sajnos, tudni sem akar a manifesztum. Holott a kulturális és vallási jogok biztosítása teljességgel illuzórius, ha az uralkodó nemzeti nem egy nyelvet beszélő és nem egy vallást valló állampolgárok parlamenti képviselő nélkül maradnak. A legjobb törvény papíron marad, ha nincsen senkise, aki a parlamentben a kisebbség érdekeit megvédi.

A romániai zsidók helyzete már azért is súlyosabb, mint a többi kisebbségé, mert nem laknak összefüggő területeken és így megeshetik, hogy nem küldhetnek képviselőt a parlamentbe. Az utolsó választások igazolták ezt a felfogást. A szenátusban egyetlen zsidó sem volt, a kamarának ugyan volt három zsidó tagja, de ezek között csak egy volt, akit multjánál fogva a zsidóság nemzeti képviselőjének lehetett tekinteni. Már pedig egymillió zsidó legalább husz képviselőt követelhet magának. Nem kell hangsúlyozni, hogy milyen politikai tényezővé izmosodna ilyen zsidó képviselő.

Nem szabad komolyan venni azt az ellenvetést, hogy hiszen zsidóknak szenátorokká és képviselőkké való választása nincs kizárva még a mai választási rendszer mellett sem. Ausztria parlamentjében is ült vagy tíz képviselő. Csak hogy ezek kevés kivétellel olyan zsidók voltak, akiknek csak annyi közük volt a zsidósághoz, hogy még nem tértek ki. Voltak cseh zsidók, lengyel zsidók, de igazi zsidók nem voltak ott. Nevetséges volna a zsidóság képviselőit látni ezekben a mandátáriusokban. Olyan választójogi törvényre van szükségünk, amely a zsidóknak is lehetővé teszi, hogy zsidó emberek zsidókat zsidó képviselőkké küldhessenek a kamarába és a szenátusba. A választójog épen ezért eminensen nemzeti követelés, amelyért az állam egész zsidósága egységesen küzdjön. Hogy a mai választójogi törvény mellett sikerülni fog-e érvényre juttatni a zsidóság jogait, azt előre megjósolni nem lehet, de a minimumhoz ragaszkodni kell és fog is a bukovinai zsidóság. A szenátusban való képviselőtől semmi körülmények között nem fog lemondani.

Ha a polgári zsidóság koncentrálni tudja az erejét, akkor a választások nem végződhetnek teljesen eredménytelenül. A kormány a zsidósággal szemben neutrális álláspontot foglal el és arra számít, hogy a zsidóság politikailag alkalmas népegységnek bizonyul a választások alatt. A kormánynak ez a várakozása kétség-

telenül jogosult. A zsidóság politikailag érett nép, becsülni tudja az egységesség értékét és ismeri a párt választótömegek erejét. De azt is tudja, hogy a minden áron való béke, nem igazi béke. Nincs fölöslegünk kiválóemberekben, de mindenkit a neki megfelelő helyre kell állítani és ott hasznos lehet. Ez a megismerés ma már behatott a köztudatba és kell, hogy a választásokon is diadalra jusson.

Az Erdélyi Palesztina-hivatal felhívása

Az alólírott Palesztina-hivatal feladatai között programjába vette, hogy azon zsidó ifjakat, akik Palesztinába kívándorolni, ott megtelepedni és produktív életvitát, első sorban föld- és kertművelést, ipart- és kézművességet folytatni óhajtanak, — ebbeli törekvésükben támogatja. Ezen feladatánál azonban az a főszempont vezet, hogy a zsidó kolonizációnak oly emberanyagot szolgáltatson és oly ifju-gárdát készítsen elő, mely feltétlenül alkalmas egy igaz zsidó szellemű és teljesen produktív dolgozó közösség kiépítésére. E munkáját sikerrel csak úgy vállalhatja, ha egyfelől az erdélyi zsidó közönségben elegendő számmal jelentkeznek oly áldozatkész férfiak, akik ezen ifjaknak az említett foglalkozási ágakban való szakszerű kiképzését, velük való emberies bánásmódot és ellátásukat vállalják. — másfelől ha oly ifjak jelentkeznek, akik komolyan áthatva egy új, ideális élet utáni vágytól, földművesekké, kertészekké és iparosokká óhajtják magukat kiképeztetni.

A fentiekre tekintettel a Palesztina-hivatal felhívja azon gazdákat, kertészeket és iparosokat, akik ifjaknak fenti értelemben vett szakszerű kiképzését és ellátását vállalják, jelentsék be címüket és részletesen közöljék a betöltendő hely mibenlétét, feltételeit és ha több hely van, ezek számát. Minimális előfeltétel: hogy az ifjunak alkalma legyen foglalkozását szakszerűen elsajátítani, hogy rendszeres ellátásban részesüljön és a szombatot és a zsidó törvényeket híven betarthatja.

Felhívja továbbá azokat az ifjakat, akik az említett foglalkozásokban magukat kiképeztetni óhajtják, akikben megvan a határozott akarat a választandó életút betöltésére és komoly szándékuk van ennek alapján Palesztinában megtelepedni, — jelentsék be szándékukat. Előfeltétel az ifjak jelentkezésénél: egészséges szervezet, írni olvasni tudás, 17—25 éves életkor, tiszta öltözet és némi fehérneműkészlet. A jelentkező ifjak írásbeli bejelentéseik elbírálása és elegendő számú hely esetén írásbeli értesítést fognak kapni a személyes jelentkezésre. Azon ifjak, akik elhelyezésük után egy bizonyos időn át kifogástalan magaviseletet fognak tanúsítani, chaluco gyanánt fognak tekinteni és a rendelkezésünkre álló módon támogatásukra leszünk továbbra is.

Ugy a mukaiadók szíves bejelentését, mint az ifjak jelentkezését kérjük írásban a hivatal címére: Cluj, Strada Avram Jancu 18 szám küldeni.

E tárgyban a hivatal készséggel ad felvilágosítást minden érdeklődőnek.

Cluj, 1922 január 30. — 5682 Tévész 30.
Erdélyi Palesztina hivatal.

— **A Haggibbor álarcsobálja.** Szombat este a Haggibbor tágas klubterme vidám közönséggel telt meg. Izléses és stílusos jelmezek tarka sokasága vonult föl; incselkedő, dévajkodó hangulat ömlött el a termen, igéző női mozdulatok, tánc és jó zene farsangi levegőt varázsoltak a kék-fehér színnel díszített terembe. A jókedv reggelig tartott. A rendezés munkája minden dicsőreget megérdemel. A nagy erkölcsi sikerén kívül az anyagi jövedelem is kielégítőnek mondható.

— **A Poale Cedek műsoros estéje.** A kolozsvári zsidó iparosok egyesülete, a Poale Cedek, február ötödikén műsoros estélyt rendez a Haggibbor klubhelyiségében a Kolozsváron létesítendő zsidó iparosok agmenháza javára.

Vajda Sándor cáfolja

a nemzeti párt értekezletén tett nemzetiségellenes nyilatkozatát

Az Uj Kelet tudósítójától.

Az erdélyi nemzeti párt szombat délutáni ülésén Vajda-Voevod Sándor nagy beszédet tartott a politikai helyzetéről, amelyben többek között érdekes nyilatkozatot tett a nemzeti pártnak a kisebbségekkel szemben elfoglalt álláspontjáról. A kolozsvári napilapok a Román Távirati Iroda jelentése nyomán közölték Vajda beszédét. A félhivatalos tudósító olyan kijelentéseket adott Vajda szájába, amelyek érthető feltűnést és meglepetést keltettek az erdélyi nemzeti kisebbségek körében és a magyar sajtó egy része máris élesen támadta miattok a volt miniszterelnököt.

Munkatársunk felkereste Vajda Sándort és felvilágosítást kért tőle szombati beszédéről. A volt miniszterelnök a leghatározottabban megcáfolta a neki tulajdonított nemzetiségellenes kijelentéseket.

— Nevetséges — mondotta — olyan kijelentéseket tulajdonítani nekem, hogy küzdenünk kell a nemzetiségek ellen, akik lepaktáltak a liberálisokkal. Beszédem vezérfonala a következő volt: A liberális párt taktikája

hasonlít a magyar oligarchia régi politikájához. Azok is megvásároltak néhány embert a kisebbségek közül, ezt a néhány személyt protezsálták a nemzetiség rovására. Most a liberálisok ugyanezt csinálják, de nemcsak a nemzetiségek, hanem a mi rovásunkra is. Lehetetlennek teszük nekünk a nemzetiségekkel való megegyezést, sőt még az erdélyi románságot is kisebbséggé akarják degradálni. A liberális „pri noi insine“ (mindent csak velünk vagy általunk) jelmondatnak megfelel, ha a vállalatok nacionalizálásán ötven százalék román tőke kapcsolódik be, de ha mi csináljuk ezt, árulóknak deklaráltuk volna bennünket.

— Ezeket a kijelentéseket a távirati iroda, nem tudom miért, elferdítette. Annál kevésbé állíthatom azt, hogy mi elítéljük azokat a pártokat, amelyek a nemzetiségek közreműködését elfogadják, mert éppen a román nemzeti párt, a gyulafehérvári program becsületes keresztülvitele érdekében tartja természetesnek azt, hogy amennyiben valamely kerületben a kisebbségek nem állítanak fel jelöltek, ott a nemzeti pártot fogják támogatni.

Kétszázmillió

a magyar vagyonváltás

Az Uj Kelet tudósítójától.

Budapest, január 30. A magyar belpolitikai élet legaktuálisabb eseménye az új választójogi törvény, mely ellen az összes ellenzéki pártok a legélesebben küzdenek. Maga a kereszténypárt is, mely a kormányt támogatja, csak általánosságban fogadta a gróf Bethlen keresztülvihető és antidemokratikus választójogi törvénytervezetét. A javaslat gróf Klebelsberg Kuno belügyminiszter ismertette a kereszténypárt szombat esti értekezletén. Ezzel az ismertetéssel hivatalosan is elismerték, hogy az új magyar választójogi törvény reakciónak készül. A belügyminiszter azzal kérte a javaslat elfogadását, hogy a választójogi reformmal elsősorban a nemzetre veszedelmes áramlatokat akarják kikapcsolni és népek ama rétegeit, amelyeket frázisokkal és demagógiával a legkönnyebben lehet befolyásolni.

A tervezet szerint csakis ezer választó aláírásával lehet jelöltet állítani és ezek az aláírások már szavazatoknak számítanak. Ezzel azt akarják elérni, hogy senki sem jelölhesse ömagát. A pártértekezlet hosszabb vita után a javaslatot általánosságban elfogadta.

Kállay Tibor pénzügyminiszter benyújtotta a Háznak az 1921 november végéig befolyt vagyonváltás-kimutatást, valamint az ennek felhasználásáról szóló elszámolást. A jelentés alapján a múlt év decemberéig 1979 millió korona folyt be. Ebből 1357 milliót törlesztés és kamattartozások törlesztésére használtak fel és pedig oly módon, hogy 800 milliót a múlt év május hetedikén lejárt két és fél százalékos szelvény nélküli pénztárjegyek beváltására használtak fel. Ezenkívül a következő összegeket számolta el a pénzügyminiszter: Az 1921 május 8-án lejárt két és fél százalékos szelvény nélküli kölcsön beváltására 34 millió, kincstári váltók beváltására 420 millió, a magyar államadóssági kölcsön esedékes szelvényei utólagos beváltására szükséges összeg részbeni fedezésére 103 millió, a magyar államadóssági kölcsön esedékes szelvényei beváltására további 156 millió, a két és fél százalékos pénztárjegyek prolóngálása alkalmával fizetett kamatokra 184 millió, a svéd Euskilda banknál felvett 1,400.000 svéd korona kölcsön első törlesztési részleteire és kamataira 16 és fél millió, a Danske Landsmann banknál felvett 2 millió dán korona kölcsön első törlesztési részleteire és kamataira 19 és fél millió, lakásépítési akcióra 73 és fél millió, a nemzeti hadsereg felszerelésének költségeire 180 millió korona használtattól fel.

— **Jubilál a szaimári Debóra.** Január 21-én ünnepelte meg egy éves fennállását a szaimári Debóra cionista leányegyesület. Jónás Jenő tartotta az első felköszöntőt, az ifju mizrachisták üdvözlését tolmácsolta. Löwenkopf Kálmán az egyesület szociális munkáját méltatta. A felköszöntő után szavazatok, énekszámok és népdalok következtek. Grünblatt Magda palesztinai dalokat, Grossmann Jakab operaáriákat adott elő. Farkas Bandi szavalt. A vendéglátói tisztséget Keszenbaum Piroška, Grünblatt Magda, Berger Gizi, Spiegel Ilus és Weisz Rózi látták el.

— **A kolozsvári ortodox zsidó hitközség iskolahelyiségeit átadta a Tarbutnak.** A kolozsvári ortodox zsidó hitközség képviselőtestülete vasárnap délután ülést tartott, amelyen afölött tárgyaltak és döntöttek, hogy az újonnan épített iskolahelyiségeket átadjassanak-e a Tarbut iskolai céljaira. A képviselőtestület ülését már hetek óta több gyűlés, izgalmas értekezés, szülői ankéték előzték meg. Az ügy fontosságára való tekintettel a képviselőtestület ötvenöt tagja jelent meg ezúttal. A felszólalások során általánosságban kialakult a vélemény, hogy a Tarbut kényszerhelyzetén segíteni kell, nehogy a tanulók iskolahelyiség nélkül maradjanak. Két indítvány fölött kellett szavazni. Az első azt javasolta, hogy ezidő szerint csakis három leányosztály részére adassék megfelelő helyiség, a fiúiskola számára csak akkor, ha itt is beáll a kényszerűség. Ezzel szemben egy másik indítvány a tanév végéig az összes nélkülözhető helyiségek átengedését ajánlotta. Ugyanazon indítvány egyik pontja azt kívánta, hogy ha felsőbb vallási fórum nem tartaná kielégítőnek az iskola vallási szellemét, akkor a hitközség a helyiségeket vonja meg a Tarbuttól. E pont fölött élénk vita folyt. A végén elfogadták az utóbbi indítványt, de a harmadik pontot tulajdonképp többséggel elvetették. A Tarbut számára tehát nyitva állanak a hitközség iskolatermei.

Nem engedik át a határon a kontingentálás alól mentesített gabonaszállítmányokat. Bukaresti munkatársunk jelenti: A kormány elrendelte, hogy azokat a külföldre szóló gabonaszállítmányokat, amelyeket az újonnan alakított legfelsőbb vásárlóbizottságon kívül más hatóság mentesített a kontingentálás, vagyis az exportálható gabonához hasonló mennyiségnek az állam számára való átadása alól, a vámnál tartásuk vissza és ne engedjék át a határon.

A ruszinszkói gyárpar vallsága. Ungvári tudósítónk jelenti: A ruszinszkói gyárüzemek nagy része csökkentette üzemét. Egyes vállalatok bizonytalan időre megszüntették a munkát. Az ipari termelés válságának okát gazdasági körök a szokol magas árfolyamában látják. A magas valuta lehetetlenné teszi a kivittelt, a legtöbb ipari vállalat viszont képtelen áruját raktáron tartani. Ipari körökben remélik, hogy ez az állapot csak átmeneti jellegű és a szomszédállamok valutájának megerősödésével Ruszinszkó szünetelő üzemei ismét termelőképesek lesznek és az árukivitel újra megindulhat.

Intéző I
1-én) d.
tanácsle
utca 1),
téző Bi
sorozat
sági tag
töztassa
választó
Az erde
konjere
kai kére
vetség e

A vár
kel kü
a váro
nincs.
sürges
szeme
s miva
mától
váltva

negy
sajtót
lapján
száma
hogy
oldalú
kivül
mel. U
cája is
(Der
első r
tásbar
ságról
tikai
Zeitun
hogy
zsidó
társai
sárga
nyira
lappá

aviat
Sándó
dekes
a Kar
az av
amiko
hozott
román
azonn
Magy
kört
az av
res vi
hány
jött, t
nak a
eredm
is kit
és Br
vel B

A „G
tások
ki a
közül
nyit
eredm
a má
amely
lékny
amely
válasz
határi

irat in
Keme
gener

HIREK

Az UJ KELET telefonjai:
Szerkesztőség 977. — Kiadóhivatal 844.
Nyomda 879. — Zs. N. Sz. 558.
Fraternitas-nyomda héber-osztály 455.

— **Meghívó.** A Zsidó Nemzeti Szövetség Nagy Intéző Bizottsága 5682 Sevat 3-án (1922 február hó 1-én) d. e. 10 órakor a kolozsvári Chevra Kadischa tanácstermében ülést tart (str. N. Filipescu—Szentlélek-utca 1), melyre a Nagy Intéző Bizottság és a Kis Intéző Bizottság tagjaitvan szerencsénk meghívni. A tárgyszorot fontoságára való tekintettel felkérjük a bizottsági tag urakat, hogy azon feltétlenül megjelenni méltóztassanak. Napirend: 1. Számvizsgáló bizottság megválasztása. (Alapszabály II. paragrafus, 3-ik pont.) 2. Az erdélyi zsidó biztosító intézet létesítésére vonatkozó konferenciát határozat végrehajtása. 3. Aktuális politikai kérdések megvitatása. Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség elnöksége.

— **Sötétség fenyegeti Kolozsvárt.** A városi villamos üzem állandóan nehézségekkel küzd. Nemrégben szénhiány miatt volt baj a város világításával, most pedig gépolaja nincs. Kompanek igazgató több ízben meg-sürgette a campinai telepet, hogy a villamos-üzemtet idejében lássák el a szükséges alajjal s mivel intézkedés még mindig nem történt, mártól kezdve a város egyes kerületeiben fel-váltva szünetelni fog a világítás.

— **Megjelent a „Jiddische Zeitung“** negyedik száma. Csütörtökön hagyta el a sajtót a máramarosi zsidóság jiddis nyelvű heti-lapjának, a „Jiddische Zeitung“ negyedik száma. Változatos tartalmából megállapítható, hogy szerkesztőjének, Holder Józsefnek sok-oldalú munkát kell kifejtene. A vezércikknek kívül szép verset írt „Dosz Leben Inest“ cím-mel. Ugyancsak az ő tollából való a lap tár-csá is, melyben Kaczér Illés: „Az állomtelepes“ (Der chulemkoloniszt) című novella-sorozatának első részét adja mélyen átértett költői fordítá-sban. Dr. Blank Illés a máramarosi zsidó-ságról ír kimerítő tanulmányt. Aktuális poli-tikai és zsidó hírek teszik teljessé a „Jiddische Zeitung“ legújabb számát. Kívánatos lenne, hogy a „Jiddische Zeitung“ nyelvterületén élő zsidó írók, akik nyilván sokan vannak, munká-társaiva szegődjenek a nyugatromániai zsidó-ság egyetlen jiddis nyelvű lapjának, mely any-nyira hézappólió újság, hogy rövidesen nap-lappá kell fejlődnie.

— **Sándor király kitüntetett egy aviatikusot.** Bukaresti munkatársunk jelenti: Sándor szerb király a napokban egy igen ér-dekes multu francia aviatikusot tüntetett ki a Karagyorgyevics-renddel: Louis Noelt. Ez az aviatikus volt az, aki 1918 október végén, amikor a magyar forradalom kitört, parancsot hozott Franchet d'Esperaytól Szalonikiból a román nagyvezérkarnak Jasiba, hogy ismét azonnal mozgósítson és vonuljon csapataival Magyarországra, mert az idő most kedvez: kitört a forradalom. Ezen a fontos légi uton az aviatikussal utazott Robert de Flers a hí-res vigjátékíró, a francia akadémia tagja. Né-bány néttel később Szalonikiból ismét Jasiba jött, ugyancsak de Flersrel és ennek az utjá-nak a Marghiloman-kormány bukása volt az eredménye. Most azt várják, hogy Bratianu is kitünteti, mert tulajdonképpen ez a francia aviatikus volt az, aki a Marghiloman bukását és Bratianu kinevezését eredményező jelentésé-vel Bratianu szerencsecsíllagát felhozta.

— **Pályadíj a választások esélyeire.** A „Gazeta Ardealului“ az általános választá-sok alkalmából érdekes pályadíjakat tűzött ki a következő kérdésekre: A 366 mandátum közül mennyit kapnak a liberálisok és meny-nyit az ellenzék? Az első díj 5000 lei, az eredményt legjobb megközelítő pályázónak, a második díj 3000 lei, azon válasz részére, amely a végeredménytől legfeljebb 10 száza-léknnyira eltér és a harmadik díj 2000 lei, amely a legfeljebb 20 százaléknnyira eltérő választ jutalmazza. A pályázat beküldésének határideje március 1.

— **Előre.** Ezzel a címmel felhavi folyó-irat indult Kolozsváron Geley Antal és báró Kemény János szerkesztésében. A lap a fiatal generációt kívánja magaköré csoportosítani.

— **Ady-matiné.** A szocialista párt kulturbizott-sága vasárnap d. e. Ady Endre halálának harmadik év-fordulója alkalmából Ady-matinét rendezett a kolozs-vári Magyar-Színházban. A színház egészen megtelt és lelkesen tapsolt Janovics Jenő konferánszának, amit ezuttal az igazgató betegsége miatt Lengyel Vilmos olvasott föl. Kádár Imre mélyenjáró essayban ismertette a foradalmár és művész Adyt. Forgács Sándor és Lengyel Vilmos Ady verseket szavaltak míg Sugár Frigyes Ady—Reinitz dalokat énekel. Török Emil zongorakiséretével. Sokat tapsoltak egy Ady dalnak, amit Vadas László kolozsvári zene-szerző zenésített meg.

— **A decenralizált rendőrség.** Meg-irtuk, hogy a központi rendőrség munkájának megkönnyítése céljából a város különböző kerületeiben külön kapitányságokat állítottak fel. Ezek a hivatalok február elsején kezdik meg a működésüket. A kisebb ügyeket itt fogják intézni, míg a központ csak nagyobb bűnügyekben fog eljárni. A kihágási ügy-osztály szintén a központi kapitányságon ma-rad. A kerületi rendőrkapitányságok első hivatalos ténykedése az lesz, hogy a mult nyáron elrendelt jelentkezést ellenőrizni fogja.

— **Örök titok.** Elmerülve ültem a kávé-házban hajnali két órakor. Álmodozásomból nagy robaj riasztott föl. Kötőn szerződötett politikai ügynököm rontott be és vésszesen forgatta kerek halaszmet.

— Hallotta? — hörögte elfulladt lélekzettel és izgalomtól remegő hangon.

— Nem, — mondtam én.

— Óriási szenzáció, — lihegett a hirszerzőm, — de még titok.

Lázasan szedtem elő plajbászomat. Ügynököm fülemre hajolva suttogta:

— Diszkrét dolog, — senkise tud még felőle.

— Gyerünk! — mondtam én és direkt erre a célra berendezett peniculusommal idegesen hegyeztem a fületem és plajbászomat.

— Az aguda érvénytelennek mondotta ki a cionista konferencia határozatait. Föltétlenül diszkrét dolog. Az aguda hivatalos lapjában már két hónap előtt meg is jelent.

— Na hallja! — pattantam fel — és ez magának egy diszkrét titok? Ami két hónap előtt megjelent az aguda hivatalosában?

— Épen azért! — mondotta erre a hirszerző lakonikus rövidséggel.

— Hogy-hogy épen azért?

— Mert ami az aguda-hivatalosban meg-jelenik, az diszkrét titok marad örökre.

Szólt és undorral tovább rohant.

— **A Dnyeszer mellett agyonlőtt ukraj-nai menekültek rablógylósságnak es-tek áldozatul.** Bukaresti munkatársunk jel-leri: Az összes lapok megírták hogy Besz-arábia és Ukrajna határán három zsidót, akik a Dnyeszeren átjöttek Romániába, katonák le-lőtték. Az eset megvizsgálására kiküldött egyik bizottság most érkezett vissza Bukareszbe és annak vezetője, Papaná tábornok, a lefolya-tott nyomozás eredményéről kijelentette, hogy a három ukrainai zsidót egy román katona lötte le, akinek a háromszori figyelmeztet-sére a zsidó menekültek nem álltak meg. Az esetet rendkívül gyanussá teszi az a körülmény, hogy a tábornok jelentése szerint, a holttestek nem voltak ugyan megcsontitva, de teljesen ki voltak rabolva. A menekültek jelentékeny értékű ezüstöt és ékszert hoztak a magukkal és azok eltűntek. A katona, aki lelőtte őket, azt vallja, hogy ő látta az ezüstöt és az ék-szereket és át is adta annak, aki az átvételre illetékes volt. A bizottság ezt a katonát is ki-hallgatta, de ez tagadja, hogy bármilyen ék-szert vagy ezüstöt kapott volna. A bizottság most Bukareszben folytatja tovább a nyom-zást, de nagyon kevés remény van arra, hogy az ellopott értékeket megtalálják. A tábornok jelentéséből világosan kitűnik, hogy a három menekült ukrainai zsidó semmitéle különösebb szabálytalanságot, amellyel borzalmas halálukat megérdemelték volna, nem követett el, hanem közönséges rablógylósságnak esett áldozatul, amit fölöttébb az a körülmény súlyosbit, hogy végzetük katonaság szuronyáról érte őket.

— **Leszurtak egy zenészt.** Vasárnap este a Hunyadi-téren levő Nemes-féle étterem-ben ismeretlen ember hátulról megtámadta Ötvös Gyula zenészt s orozva leszúrta. Az életveszélyesen megsebesített embert a klinikára szállították. A merénylő elmenekült.

— **A bukarest—jasi vonal egy éj-szakát vesztegett a hóban és több utasa megfagyott.** Bukaresti munkatársunk jelenti: A bukarest—jasi vonal szerdán az óriási hó miatt utközben elakadt és egy egész éjszakán át nyílt pályán vesztegett. Az összes kocsikban olyan dermesztő hideg volt, hogy néhány utas megfagyott, sokan pedig megbete-gedtek. A vonatot csütörtökön reggel be-vontatták Galacba.

— **Érdekes lelet a prágai Altneu-zsina-gógában.** A prágai Altneu-zsina-góga javítása közben a frigszezkény hátsófalá mögött fel-fedezett kis fülkében két összezsavart írat-tekerésre bukkantak. A munkálatokat vezető mérnök jelentésére dr. Stein, a zsidó hitközség képviselője szakértő bizottsággal kiszállott a helyszínre, ahol megvizsgálták a régi perga-menttekeréseket. Érdekes, hogy a pergamentek kézírata nem egységes, hanem részben kvadrát betűkkel, részben pedig kurent írással íródott héber nyelven. Tartalmáról eddig csak annyit tudhatni, hogy kabbalisztikus írárok és a tizenhetedik századból valók. Ez bizonyítja, hogy a fülke, amelyben találták, barokkstí-lú, míg maga a zsina-góga gótsztilben épült. A két töredék stílusából nem lehet megállapítani, hogy mely időből származnak, mert a héber nyelv két évezred alatt ugyszólván alig vál-tozott.

— **Orvosi hír.** Prof. Benedek ideggyó-gyászati rendeléseit (villany-, fűrdő-, Quarz-és Zandertherápia) Str. Memorandului (volt Unió-u.) 24. sz. alatt átvette és továbbvezeti dr. Goldenberg Pál, volt idegklinikai orvos.

— **Házasság.** Salamon Annuska Cluj és Rendel Ernő Egeres február 7-én délután 4 órakor str. Paris 4 alatt (saját háznál) tartják egybekelési ünnepélyüket, mely alkalomra rokonait és ismerőseiket ez uton hívják meg. (Minden külön értesítés helyett.)

— **Issák Rózsikát Marosújvárról elje-gyette Feuerstein Kálmán Kolozsvárról. (Min-den külön értesítés helyett.)**

— **A marosvásárhelyi „Ezra“ Erdőszent-györgyön.** Szépen sikerült műsoros estélyt ren-dezett e hó 22-én az erdőszentgyörgyi zsidó ifjuság a marosvásárhelyi Ezra közreműködésével. A mű-sor kimagasló száma dr. Steiner Jakabné „Fekete országból“ című egyfelvonásos drámája volt, mely-nek szereplői: Diamantstein Mariska, Rosenfeld Erzs, Hirsch Simon, Rosenfeld Sándor és Sejo-vitz Béla nagy sikert arattak. A darabhoz Hirsch Simon írt epilógust. Az estély tiszta jövedelméből ezer lei jutott az „Ezra“ könyvtáralapjára. A marosvásárhelyi zsidó ifjusági egyesület agilis tagjai a jövő héten Marosújvárt látogatják meg.

— **Az utlevélkonferencia.** A gráci utlevélkonferencia, amelyről annak idején hírt adtunk, tegnap befejeződött. Az utlevél-szerzés könnyítéséről szóló megállapodásokat az osztrák, olasz és csehszlovák delegátusok aláírták. Ez azt jelenti, hogy ez országok kereskedői, iparosai egymást könnyebben érik el ezentul, mint azok, akik az utlevélkényszer copija mellett maradnak és országukat az utlevél-turura kínai falával zárják körül. Olszok, osztrákok és csehek könnyen érintkeznek ezentul egymással, iparuk, kereskedelmük, gazdasági vérkeringésük, amelyet eddig a gyűlölet fertőzött meg, gyógyulóban van és már ezzel a jelentéktelenné tetsző intézke-déssel is előbbre jutottak. Mit jelent ezzel szemben Romániának a konferenciáról való távolmaradása? Talán mi nélkülözhetjük az idegenforgalmat és mindazt, ami ezzel össze-függ?

— **A falusi hitelszövetkezetek forgalmi adója.** A pénzügyi igazgatóság rendelete szerint a falusi hitelszövetkezetek a jegyzőnek is befizethetik az egyszázalékos forgalmi adót.

* „Oh jaj megfojt ez az átkozott köh-gés“, Egger mellpasztillái csakhamar meggyó-gyítanak. Kapható minden gyógyszerárban és drogériában.

* **Perzsaszöngyeg szövetanfolyam nyílik meg legközelebb városunkban, a nagy sikert elért nagyváradi tanfolyam tanárnöje vezetésével. Be-iralkozni lehet február 1-ig az Erdélyrészi Házi-ipari Szövetség iktletében, Unió-utca.**

KÖZGAZDASÁG

A pénzügyi vezérigazgatóság felhívása

a román állampolgárok járadékkötvényeinek osztrák lebélyegzése ellen

Az Uj Kelet tudósítójától

A kolozsvári pénzügyi vezérigazgatóság ma a következő felhívást teszi közzé:

A jóvátételi bizottság határozata következtében felhívjuk a régi osztrákjáradékkötvény birtokosokat, hogy tiltakozzanak a birtokukban lévő járadékkötvényeknek osztrák lebélyegzése ellen és igényeljék azokat, mint román tulajdon.

Az igénybejelentések 1921 évi december hó 31-ig esetleg sürgöny útján is bejelenthetők azokon a helyeken, ahol a járadékkötvényeket jelenleg a bankok őrzik. Ha a kötvényeket magánszemély őrzi, az illetékes osztrák hatóságnál.

Az igénybejelentést hiteit érdemlő iratokkal — a bankok kereskedelmi levelezésével, számlakivonatokkal stb. kell támogatni, melyek igazolják, hogy a birtokos még 1920 évi július hó 16-ika előtt a járadékkötvények birtokában volt, hogy a járadékkötvények a régi osztrák monarchia, vagy osztrák köztársaság törvényes intézkedései folytán tartattak vissza Ausztriában (mint katonai házassági biztosítékok, vagy más biztosítékok) vagy, hogy a járadékkötvények zárlatozásuk folytán találtak ott és nem lettek kiadva, vagy, hogy a kötvényeket a régi osztrák kormányzat háborús intézkedései folytán (mint felmentett javak) helyezték el Ausztriában. A bejelentési határidő rövid voltára való tekintettel az igazoló iratok utólagosan is bemutatathatók.

A pénzügyigazgatóság felhívása elkésve jelent meg, amennyiben a bejelentési határidő az elmúlt december 31-én lejárt. Kétségtelen azonban, hogy az osztrák hatóságok az indokoltan megkésett igénybejelentéseket figyelembe veszik annál is inkább, mert a lebélyegzési munkálatok hosszabb időt, előreláthatólag több hónapot vesznek igénybe.

Zürichi tőzsde január 30-án. Nyitás. Berlin 255, Newyork 513, Milano 2287-50, Prága 1000, Budapest 72-50, Zágráb 165, Varsó 16, Bécs 16, Osztrák korona 8.

A Fanto koncern újabb érdeklődése Romániában. A műszaki világban, különösen külföldi relációkban egyik legismertebb és legtekintélyesebb cég ma a Wohunka és társa utóda r. t., amely a világhírű FANTO koncernhez tartozik. A Wohunka cégnek Erdélyben eddig is kiterjedő üzleti összeköttetései voltak, és most, mint értesülünk, Nagyvárad (Vitéz Mihály-tér 14.) székhellyel egész Romániára kiterjedő vezérképviseletet és bizományi raktárt létesít, melynek vezetője Schwartz Zoltán, a Bihari Gép és Fémipar telep belfagya. A Wohunka cég a saját gyártmányú világhírű Wohunka-féle nyersolaj motorokon, benzín motorokon és gazdasági malmokon kívül a műszaki szakma minden ágát főiölő cikkekben nagy raktárt tart fenn, mely nagy jelentőségű eseménye a román ipar és kereskedelemnek, amennyiben a Wohunka produktumok már békeidőben a legkeresettebb márkák voltak a keleteurópai és balkáni piacokon. A Bárd rt. féle autó alkatrészekkel és több nagy csavargyár gyártmányának forgalomba hozásáva bővítette újabb üzletkörét a Wohunka-cég.

Jegyzik a hadikölcsönt a budapesti tőzsdén. Budapestről jelentik: A magyar vagyonváltásról szóló törvény, mely a váltság egy részét hadikölcsönben lefizethetővé tette, élénk keresletet indított az államadósági címletek után a budapesti tőzsdén. Tekintve, hogy a tőzsdén ezen államadósági címleteket csak a magánforgalomban jegyzik, a kormány az államadósági rendeletét visszavonta.

A diósgyőri vasgyár automobiloikat gyárt. Budapestről jelentik: A diósgyőri vasgyár békés termelésre térve át, többek között gépkocsik előállítására is berendezkedett.

A liberális kormány hatása a tőzsdére. Bukaresti munkatársunk jelenti: A Bratianu-kormány uralomrajutása annyiban volt hatással eddig a tőzsdére, hogy a liberális tőkét reprezentáló vállalatok részvényei lényegesen emelkedtek. A Banca Romaneasca hirtelen 1150-re szökött fel, majd különböző ingadozások után 1070-1080-on szilárdult. A Crédit Minier minden várakozáson felül 1950-re ugrott. A Petrolul Romanesc elérte az 1050-t, de később visszaesett 980-ra. A Crédit Extérieur kilépett a közönytől, amellyel eddig kezelték, lassanként 450-ig, 460-ig jut el. A többi más érdeklődésű részvények közül egyedül a Blanké emelkedik 1030-ra, 1040-re. A liberális értékek javulása a többi bankok és vállalatok részvényeire határozottan károsan hatott vissza, amennyiben a Bratianu-kormány uralomrajutása az érdeklődést elvonta róluk. Valószínű azonban, hogy ez a lázas értékváltozás legalább is a jelenlegi mértékben, néhány nap múlva elmúlik.

Növekszik a cigarettagyártás. Bukaresti munkatársunk jelenti: A dohánymonopólium vezérigazgatósága elhatározta, hogy a bukaresti cigarettagyártást ezentúl éjjel is üzembe tartja, hogy ezáltal segítsen a jelenlegi cigarettahiányon.

Azokat az árukat, amelyek a kiviteli tilalmak életbelépésekor már vámraktárban vannak, átengedik a határon. Bukaresti munkatársunk jelenti: A kereskedelmi és iparügyi minisztérium elvként kimondotta, hogy ezentúl minden olyan esetben, amikor, kiviteli tilalmak életbelépésekor, az áru már be van raktározva a vámnál, a kivitel megtörténhetik.

Három hónap alatt nyolcmilliót jövedelmezett a látványossági adó. Bukaresti munkatársunk jelenti: A pénzügyminisztérium kimutatása szerint a látványossági adó az egész országban szeptemberben, októberben és novemberben, tehát három hónap alatt 8.204.399 lejt jövedelmezett.

Szeged—Arad és Szeged—Temesvár között indul meg először a magyarországi telefonforgalom. Bukaresti munkatársunk jelenti: A portorosei határozatok értelmében, mint az Uj Kelet megírta, legközelebb megindul Magyarországgal a telefonforgalom. A postai vezérigazgatóság közlése szerint a forgalmat először a szege—daradi és a szeged—temesvári vonalon veszik fel.

A kolozsvári iparkamara a spekuláció ellen. Bukaresti munkatársunk jelenti: A kolozsvári kereskedelmi és iparkamara azzal a kéressel fordult a kormányhoz, hogy léptessen életbe szigorú rendszabályokat az Erdélyben mindjobbán elharapózó spekuláció ellen. Ezzel egyidejűleg a kereskedők törvényes hasznának újból való megállapítására is történtek lépések.

Hamis permiszek utján többszáz vagon gabonát loptak el az államtól. Bukaresti munkatársunk jelenti: A belügyminisztérium vizsgálatot indított Deleanu volt belügyi vezérigazgató ellen, aki egy Weizerberger nevű kereskedőnek többszáz vagon gabonára való kiviteli permiszet adott anélkül, hogy a fennálló rendelet szerint Weizerberger hasonló mennyiségű gabonát az állam rendelkezésére bocsátott volna.

A kamatadó befizetése. A betéti kamatok után járó tizenkét- és tizenöt százalékos tőkekamattól februartól kezdve a takarékpénztárak minden hónapban kötelesek befizetni és erről pontos nyilvántartást kell vezetni. Mulasztás esetén az adó kétszeresét hajtják be.

Románian keresztül veszik fel a kereskedelmi összeköttetést Oroszországgal. Bukarestből jelentik: A génuai konferencián tárgyalásra fog kerülni az Oroszországgal való kereskedelmi összeköttetés újrafelvétele is. Ezzel kapcsolatban a román és a francia lapok azt írják, hogy az Oroszországba irányuló kereskedelem, minden valószínűség szerint a régi irányát fogja visszavenni és újra Brailán és Galacon át bonyolódik majd le, amely kikötőkből a legnagyobb orosz gazdasági centrumok, Odessza, Nikolajev, Szebasztopol és Rostov a Fekete-tengeren keresztül még mindig a leggyorsabban és a legolcsóbban közelíthetők meg.

Malomkrach Szlovénkóban. Prágából jelentik, hogy a felvidék legnagyobb malma a pozsonyi Ludvig-malom beszüntette üzemét. Az üzembeszüntetést a csehszlovák felvidéki malomkrach első jelének tekintik.

Tizenkét lei az erdélyi cukor. Bukaresti munkatársunk jelenti: Az erdélyi cukorgyárak által előállított cukor eladási árát kilogramonként tizenkét leiben állapította meg a kormány.

Visszaérkezik a Németországba szállított egymillió ércpénz. Bukarestből jelentik, hogy még e hét folyamán visszaérkezik Németországból a megszállás idején elhurcolt 1 millió arany értékű ércpénz. A német külügyminisztérium már utnak indította ezt a szállítmányt, amely az aprópénzhiányon jelentősen enyhíteni fog.

Felgyújtják a vagonadó-törvény végrehajtás előmunkálatait. Bukarestből írják: A pénzügyminiszter értesítette a pénzügyi közegeket, hogy mindaddig, míg a vagonadó érvényét más törvénnyel nem fogják pótolni, az eddigi törvény alapján a munkálatokat felfüggesztették, mert csak a törvény alkalmazását tüggesztették fel, nem pedig az előmunkálatokat, amelyek bármily más adótörvénnyel is felhasználhatók. A vagonbecsések, amelyek ellen felebbeszések nem történnek, végleges alapját fogják képezni az adókiegészítéseknek.

A pénzügyigazgatóságok csak román érdekű ügyekben eszközölhetnek kiadásokat. Bukaresti munkatársunk jelenti: Vintilla Bratianu pénzügyminiszter körlevelet intézett az összes Erdélyben, Bánátban, Bukovinában és Beszarábiában működő pénzügyigazgatókhoz, amelyben arra kéri őket, hogy a lehetőség szerint csak román nemzeti érdekű ügyekben eszközöljenek kiadásokat. Ennek a körlevélnek a hangja teljesen kvadrál a liberálisok kisebbségi politikájával.

Százhuszonötmillió cseh korona alapítókéje van a csehszlovák dunahajózási társaságnak. Bukaresti munkatársunk jelenti: Az Uj Kelet megírta, hogy Prágában hatalmas hajózási társaság alakult, amely a Duna vizitját fogja, különösen kereskedelmi célokra, Csehszlovákia és Románia között kihasználni. Mint most értesülünk, ennek a társaságnak a cége „Csehszlovák dunahajózási társaság”, százhuszonötmillió cseh korona alapítókéje van és állandó székhelye Pozsony. A társaság bevételeit a következőképpen osztják el: 5% jut a tartaléktőkére, 7% a többségi részvények osztalékára, 10% az igazgatótanács tantiémére, 5% az alapító részvényekre, 2% az állam által adott kölcsön kamattára. Ha ezenkívül még marad nyereség, a részvényesek kapják második osztalékul. Az új társaság köteles megőrizni csehszlovák nemzeti jellegét. Az állam a pozsonyi kikötőben két nagy raktárt és elevátorokat bocsát a hajózási társaság rendelkezésére.

Valutapiac: Bukarest, jan. 30. Márka 72-73, leva 92-94, török lira —, font sterling 560-580, francia frank 1120-1140, svájci frank 26-27, lira 600-610, dramma 495-500, dinár 195-200, dollár 139-141, Napoleon 470-475, arany 470-475, ezüst —, osztr. kor. 210-230, magy. kor. 22-23, szokol 250-260, lengyel márka 440-450.

Páris, jan. 28. Bukarest 8¹/₂, London 5177-50, Newyork 1219-50, Belgium —, Róma 54-55, Svájc —, Prága 23-75, Berlin 61¹/₁₆, Bécs —³/₈, Budapest —, Belgrad —, Zürich 237-75.

Berlin, jan. 28. Bukarest —, Amsterdam —, Brüsszel —, Krisztiania 3155-50, Kopenhága 4010-50, Stockholm 5050-50, Helsingfors —, Róma 867-50, London 853-50, Newyork 200-25, Páris 1605-50, Zürich 390-50, Madrid —, Bécs 580-50, Prága 390-50, Budapest 2930.

Zürich, jan. 28. Berlin 255-50, Amsterdam —, Newyork 513-50, London 2176-50, Páris 4205-50, Milano 2275-50, Brüsszel —, Kopenhága —, Stockholm —, Krisztiania —, Madrid —, Buenosayres —, Prága 995-50, Budapest 72-50, Zágráb 165-50, Bukarest —, Varsó 16-50, Bécs 14-50, osztr. kor. 8-50.

Budapest, jan. 28. Lei 518-50, Napoleon —, font sterling —, leva —, dollár 680-50, francia frank —, márka 360-50, lira —, osztr. kor. 8¹/₂, rubel —, szokol 1320, svájci frank —, dinár —, lengyel márka —.

Cluj—Kolozsvári Izr. Hítközség

4—922. sz.

Hírdetmény

Értesítjük hítközségünk összes tagjait, hogy a folyó évre szóló választói és virilis névjegyzék a hítközség kis imatermében közszemlére tétel.

Az alapszabályok 21. pontja értelmében minden hítközségi tagnak jogában áll a közszemlére tétel első napjától számított 15 napon belül, tehát f. évi február 10-ig írásban felszólalni.

Cluj—Kolozsvár, 1922 január 27-én.

AZ ELŐLJÁRÁSÁG.

Elegáns nők csak amerikai **YES** porcellánpudert használnak
Zöld zárszalag nélkül hamisítvány!

SZINHÁZ

Magyar színészek álarcsobálja február 2-án. Február hó 2-án, csütörtökön este 9 órai kezdettel tartják meg a magyar színészek ezidei álarcsobálját a Központi-szálloda összes helyiségeiben. Nagy szorgalommal, ambícióval készül a rendezőség, mely a színház összes tagjaiból áll, ennek a nagysikerének ígérkező bál megtartására. Hatalmas Karnevál-felvonulás lesz, melyből nem fog hiányozni az ötlet és a meglepetés. A rendezőség mindent elkövet, hogy kivétel nélkül mindenki jól mulasson. A tánc fél 10 órakor, a Karnevál mulatságos felvonulása után fog csak kezdődni. A zenét Puskás Béla egész zenekara fogja szolgáltatni. Akik igényt tartanak meghívóra, jelentsék be igényüket a színházi jegypénztárnál. Jegyeket már meg lehet váltani a László-drogériában és a színházi jegypénztárnál a meghívók felmutatása mellett. Mindenki a saját kényelmét szolgálja, ha előre megváltja a jegyét, mert az esti pénztárnál türelmetlen lesz a torlódás.

Lengyel Menyhért és Bíró Lajos Cárnoje Bukarestben. Bukaresti munkatársunk jelenti: Az itteni Teatrul Regina Maria másorra tűzte ki Lengyel Menyhért és Bíró Lajos Cárnojét.

HETI MŰSOR

Román Opera

Szerda: Tosca.
Péntek: Tosca.

Magyar Színház

Kedd: Királynőm meghalok érted! [Rendes helyarákkal. Napibérlet 89. szám, A.]
Szerda: Kék mazur. [Operettjédsz. Premierz-helyarákkal. Napibérlet 21. szám.]
Csütörtök: Kék mazur. [Operettjédsz. második. Rendes helyarákkal. Napibérlet 90. sz. B.]
Péntek: Kék mazur. [Operettjédsz. harmadsz. Rendes helyarákkal. Napibérlet 91. sz. C.]
Szombat d. u.: Névtelen asszony. [Igen olcsó, egyharmadára leszállított helyarákkal.]
Szombat este: Kék mazur. [Operettjédsz. negyedsz. Rendes helyarákkal. Napibérlet 92. szám, D.]
Vasárnap d. u.: Iglói diákok. Előtte: Frivol akta. [Ujédsz. negyedsz. Olcsó helyarákkal.]
Vasárnap este: Kék mazur. [Operettjédsz. ötödsz. Rendes helyarákkal. Általános bérlet-szénben.]
Hétfő: Kék mazur. [Operettjédsz. hatodsz. Rendes helyarákkal. Napibérlet 93. sz. A.]
A másorra tűzött előadások jegyei előre megváltathatók a színház pénztáránál.

A színházi iroda hírei:

Kék mazur. Az e heti színházi szenzáció a Kék mazur bemutatása lesz. Szerdán este lesz a premierje ennek a diadalmas operettnak premier-bérletben. A Kék mazur diadalmasan járta be Európa és Amerika minden nagy városának operettszínházait, Bécsben egy néhány százszor, Budapestben is majdnem 200 szor adták. A bemutatás után még öt estére van a Kék mazur egymásután kitérve, csütörtökön, pénteken, szombaton és hétfőn rendez bérletfolygamban, míg vasárnap bérlet-szénben tartják meg a Kék mazur-t. Nálunk a főszerepeket Kolbay Idikó, Kovács Kató, Réthelyi Odón, Berky József, Nagy Gyula, Leövey Leó, Izsó Miklós fogják játszani. A jegyeket mind a hat előadásra már meg lehet váltani. — Királynőm meghalok érted. Hónapok óta nem szerepelt a színház műsorán Villányi Andor izgalmas tárgyú, érdekes drámája a Királynőm meghalok érted. Ma estére tűzte ki az igazgatóság ezt a naghatású drámát Baróti Erzsivel, Forgács Sándorral, Lengyel Vilmosmal és Szakács Andorral a főszerepekben. — Délutáni előadások. E héten két előadás lesz a színházban, szombaton délután ifjúsági helyarákkal 3 órai kezdettel a Névtelen asszony kerül színre Poór Lillivel a címszerepben. Vasárnap délután pedig az Iglói diákok, Farkas Imre kedves és bájos daljátéka kerül színre, előtte pedig Fritol akta egyfelvonásos Mikszáth-darab kerül színre mérsékelt helyarákkal. — Támár. Közvetlenül a Kék mazur előadásai után a jövő hét kedd estéjén fogja a színház bemutatni dr. Bródy Miklós modern felépítésű hatalmas operáját, a Támár-t. Az előkészületek szorgalmasan folynak már a Támár-ból hónapok óta.

Főszerkesztő: **Dr. FISCHER JÓZSEF**

Felölős szerkesztő: **MARTON ERNŐ**

Kiadó: **KADIMA** kiadóvállalat r.t.

Szerkesztőség: Calea Reg. Ferdinand (volt Ferenc József-ut) 48 - Kiadóhivatal: Brassai-utca 10. sz. Fiókiadóhivatalk: Nagyvárad, Deák F.-utca 9. Arad, Str. Alexandri 1.

Előfizetési ár havonként 30 lei
Egyes szám ára mindenütt 1 lei 50 bani
Hirdetéseket milliméteres díjazás szerint vesz fel a kiadóhivatal

Meghívó

Az Erdélyi Bank és Takarékpénztár r. t. Cluj tisztelettel meghívja t. részvényeseit 1922 február hó 11-én déli 12 órákor az intézet székházában (Piata Unirei 32) megtartandó rendkívüli közgyűlésre.

A rendkívüli közgyűlés tárgya:

1. Indítvány a társaság részvényeinek 500— Lei n. é. részvényekre való összevonása, illetve 5 darab egyenként 100— Lei n. é. részvénynek 1 darab 500— Lei n. é. részvényre való kicserélése tárgyában.
 2. Indítvány a társulat alaptőkéjének 40 millió leire való felemelése, illetve 68.000 darab egyenként 500— Lei n. é. új részvény kibocsátása tárgyában.
 3. Indítvány az alapszabályok 2. 7. 8. 14. 23. 24. 26. 28. 30. 32. 37. 39. §-ának módosítására nézve.
 4. Igazgatóság választása.
- Szavazati joggal azon t. részvényesek bírnak, akik az alapszabályok 19. §-a értelmében részvényeiket le nem járt szelvényekkel együtt az intézet főpénztáránál 1922 február hó 7-én déli 12 óráig letétbe helyezik.
Cluj, 1922 január 30.

Az Igazgatóság.

Hetente friss szállítmány 1304

Ciark és olasz cernákból, D. M. C. pamutokból, Grohmann 48 és 24-es cernákból és mindennemű rövidárúkból érkezik
Blum Testvérekhez
Nagyvárad—Oradea-Mare. — Telefon 703.

BOLOND

az aki ügynöktől vesz drága essencet, míg nálam a legfinomabb rumkompozíciót megrendelheti utánvét mellett 65 lei kilogramonkénti árban
Glück Henrik
Oradea-Mare (Nagyvárad)
Calea Vict. volt Kolozsvári-u. 74. 1294

Gutfried és Herschovits

Oradea-Mare — Nagyvárad
Piata Unirei 12.

1289
Erdély legnagyobb és leszolidabb importörjei. Állandó gyári lerakat Chemnitz-i kötött-szövőtt árúban, ugymint horgolt nyakkendők, mindennemű harisnyák, szetterek, sálak stb. Nagy raktár mindennemű Harlandi olasz D. M. C. cernák és pamutokban.
Megrendeléseket postán eszközölünk.

Ujrafoncsorozás!

Péchy és Társa

Finntükrök gyártása!

Modern üvegcsiszoló és tükörárugyár

üzemét ORADEA-MARE (Nagyvárad) Str. Saguna (Kapucinus- u.) 20 megkezdte: 1270
Minden méretű és minőségű tükrök, butorüvegek olcsó árakon megrendelhetők.

KÉRJEN ÁRAJÁNLATOT!

Keller Áruház

Oradea-Mare—Nagyvárad
Str. Avram Iancu 8. (Kossuth L.-u.)

3188-I

Cérna és textiláru

legolcsóbb beszerezhető. Kisebb megrendeléseket postán is eszközölök
Eladás csak nagyban!

Textilárut nagyban

legolcsóbban beszerezhető a Réger & Heimovits cégnél CLUJ, Piata Mihai Viteazul (v. Széchenyi tér) 12
2852-I

Nagymennyiségű lámpaáru, cseh táblaüveg, karlsbadi porcellán és Dittmar-féle lámpaáru érkezett.

DEUTSCHKI

üveg és porcellán nagykereskedés részvénytársaság

Oradea-Mare — Nagyvárad,
Str. Nicolae Jorga (volt Zöldfa-utca) 4.

TELEFON 71.

1268

Pontos és szolid kiszolgálás.

GRÜNWARD

Üvegcsiszoló, tükörárugyár és

Épületüvegezési vállalata
Oradea-Mare, Str. Gerliczy-u. 16

tudatja, hogy tükörüveg-szállítmánya megérkezett!

Készít mindentéle csiszolt butorüvegeket és tükröket, tükrök ujrafoncsorozást
Fintükrök I. II. III. rendű (10/16 coll) ládákban. Épületüvegezés! Minden méretű valódi cseh táblaüvegek állandó nagy raktára.
1292

APRÓHIRDETÉSEK

Egy szó ára 1 lel. Vastagabb betűvel 2 lel.
Legkisebb apróhirdetés ára 10 lel.

Egy használt vasredőny megvételre kerestetik. Fraternitásnyomda, Brassai-u. 10.

Kereskedő segéd, ki a textilban nem teljesen járatos. állást keres azonnalra. Szíves megkeresések Weisz M. Cluj, Str. Anton Paul 18.

Es wird für einen jungen Arzten israelit Budapest mit Einkommen cca 400.000 Kronen entsprechende Partie gesucht. Anträge erbeten Ida Kohn Maramarossziget. 3189-I

Fogtechnikus segéd arany és kausok munkában teljesen önállóan dolgozik, azonnali belépésre állást keres. Cime Schustek Maramarossziget, Rózsa-utca. 3190-I

Izz. vallású kereskedő segéd, ki engros, detail, fűszer és van üzletben jártassággal bir állást keres. Beszéli a román, német és magyar nyelvet. Cím Rosenbaum Árpád, Sárkány. 3191-I

Eiadó egy nagyon szép fehér selyem női jelmez. Megtekinthető délelőtt 11-1-ig Mino-rita-u. 6. ajtó 6.

Angolból, franciából és németből oktatók, havi 70 leiert. Calea Victoriei (Kossuth L.-u.) 16. 3176-I.

Uj gyár alapítás. Marosújváron Salamon és tsa közkereseti társaság földgázüzemű „Transilvania” láda, fadóboz és faáru gyárat létesített. A gyár február havában üzemét megkezdí s Kolozsvárt nagy láda, doboz árulerakatot fog felállítani.

Boeskor, mosótalp, felsőbőr és szijgyártóblank
Állandóan nagy készlet készletben és nagyban, legolcsóbb árak mellett. — Vidéki megrendéseket kis postacsomagokban is elküldjük. — Jelenlegi talp és boeskor ára 65-70 lel. — vagonfételnél 5 százalékos kedvezmény. **SÁMSON BŐRGYÁR,** Gyufagyár-utca 1 — Gyors-áru raktárral szemben. — Telefoni gyár 3-86-lakás-37 1278.

Eladó szeszves washordók

A Stella 3192-I
Árukereskedelmi rt.-nál Marosvásárhely

CUKORRA és CSOKOLÁDÉ raktár
LUSZYIG és NUSSBACHER Cal. Reg. Ferdinand 31.
Szállítunk postán, utánvét mellett. 1277

Táblaüveget minden méretben, lámpaárut. 1262
kristályfehér lámpacső és csiszolt üvegarukat, demijonokat raktárról azonnal szállítunk
Ausländer Testvérek
Cluj-Kolozsvár, Piata M. Viteazul (v. Széchenyi-tér) 39 Telefon 9-54.
En-gros! En-detail!

Bőrlábszárvédő
elsőrendű anyagból fekete, barna és sárga színben 1286
Krébs János szijgyártó
Cluj, Calea Regele Ferdinand 77.
Kereskedőknek árkedvezmény!

Hölgyek figyelmébe!
Megnyit! **SALON DE PARIS** Megnyit!
Speciális női fodrász, hajfestő és manikűr terem. Hajfestés a legtermészetesebb színekben. Fejmosás, ondolás, fésülés u. m. történelmi és fantazie frizurák, bandacre frizettek, hajfonatok, legszebb kivitelben. — Cal. Victoriei (Kossuth Lajos-u.) 2. 1284

1276
Megnyitottuk **WIENBEN**
is Vollzeile 15 szám alatt internacionalis szállítási irodánkat. Vállalkozunk mindenféle export és import szállítási ügyek lebonyolítására Gyűjtőkocsi forgalom. Butorkocsikkal való szállítás. Fuvarevelek felülvizsgálása és díjtöbbletek kiutalása, Központ: Cluj. Fiókok: Wien, Nagyvárad, Orsova. Kirendelt-ések minden határon. **DEUTSCH TESTVÉREK**

1279 **LLOYD** az előkelő zsidóság találkozó helye. Bankettek, lakodalmak legjobb kivitelben és a legjutányosabb árban. **ORT. ÉTTEREM** Cluj, Mátyás kir.-u. és Unió-u. sarok

A cluji Besz Din felügyelete alatt álló **Salamon Testvérek műmalmá Cluj,** megkezdte a פסח לישzt őrését.
Felhívjuk az érdekelteket, hogy igényeiket idejekorán jelentsék be
Husvétli liszt eladás en-gros és en-detail

Metropol kávéházban
négyezer hetenként **FRITZ THELER** karmester vezényelte alatt salon vonós-zenekar hangversenyez 1271

Keményfa deszka
3172-I 200-300 köbméter idei vágású márciusi szállításra olcsón eladó
Olajgyár. Állatvártér. Telefon 307.

Világéikk!
Luxor's Coron Blue
Meszeléshez és kékítéshez nélkülözhetetlen angol kocka. I-a minőség. 1 láda 32 csomag. 10 csomag 1/4 és 10 csom. 1/2-es. 192 drb. 200 lel beküldése ellenében postán franco küld a „LUXOR” vegytészeti gyár, Cluj.
Telegram: „Luxor”, Cluj, Telefon 12-97.
Engros engedmény. 1295

„ARGENTA”
óra, ókszer és alpaccaáru nagykereskedés **CLUJ,**
Str. Filipescu (Óvár) Sztlélek-u.
Ajánlunk azonnali szállításra:
Junghans és Kiengle gyártmányu:
Kis és nagy ébresztő órákat, miniatűr órákat, hárfagong és mezzogong faliorákat, különféle ingaórákat Bäckker szerkezettel, miniatűr szalon-órákat
Hacker, Wolkenstein és Glücksehg gyártmányu chinaezüst
dísz-, ajándéktárgyak és szervizekben szortírozott nagyraktár. Berndorf evőeszközök. Gyönyörű kivitelű Bijuterie választék.
Szolid, olcsó árak.
Pontos postai szétküldés.

Kereskedők figyelmébe!
Rózsahegyi és más gyártmányu **szövőfonál, Grohmann-fejtő** kapható a most megnyit
1308
Judovics Lázár
engros üzletébe Cluj, (Kolozsvár) Calea Reg. Ferdinand v. Vesselényi Miklós-utca 11. szám.
Bejárat a Szép-utcai oldalon

Első Erdélyrészi Ékszerárugyár
CLUJ-KOLOZSVÁR, Str. Xenopol (Szappan-u. elején)
Állandóan raktáron tart saját készítményű láncot, gyűrűt karkötőt stb. Vállal minden e szakmába vágó munkák elkészítését, alakítását és javítását. Fogászati arany és forrasztó. Huzal és lemez arany- és ezüstben.
Törmelékarany-beváltás. 1273
2-13 TELEFON TELEFON 2-13

A bécsi divat saison-újdonosságai megérkeztek
Női divat különlegességek nagy választékban, szolid árak, finom anyagok 1267

Grünwald és Steiner
női divatkülönlegességek áruháza CLUJ, PIATA UNIRII No. 12.

HUSVÉTI LISZT
A kormány engedélye alapján, „Erdély és a csatolt területek orth. izr. Központi Iroda” felügyelete alatt a Timisoarai „Bega” (ezelőtt „Hungária”) Gőzmalom Rt., Timisoara (Temesvár) a kizárólagos előállításával bízott meg. — Sürgős rendelések vagy közvetlenül a Központi Irodához, Bistrita, vagy a „Bega” Gőzmalom Rt. igazgatóságához, Timisoara, intézendők. — Szállítási engedélyről és vagonokról a „Bega” Gőzmalom Rt. gondoskodott. — Kormányrendelet értelmében a timisoarai „Bega” Gőzmalom Rt. liszt-szállítmányai külön kedvezményes fuvardíjtétel mellett eszközöltetnek. 3142-I